

**СЪВЕТ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**Брюксел, 2 септември 2009 г.
(OR. en)**

12739/09

**ECOFIN 539
STATIS 79
DEVGEN 223
ENV 536**

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия,
подписано от г-н Jordi AYET PUIGARNAU, директор

Дата на получаване: 20 август 2009 г.

До: Г-н Javier SOLANA, генерален секретар/върховен представител

Относно: Съобщение на Комисията до Съвета и до Европейския парламент -
Отвъд БВП Измерване на напредъка в свят на промени

Приложено се изпраща на делегациите документ на Комисията COM(433) окончателен.

Приложение: COM(433) окончателен

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 20.8.2009

COM(2009) 433 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ**

Отвъд БВП

Измерване на напредъка в свят на промени

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Отвъд БВП

Измерване на напредъка в свят на промени

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Най-общоприетата мярка за макроикономическата дейност е брутният вътрешен продукт (БВП)¹. Разработен през 1930 г., БВП понастоящем е стандартният показател за сравнение, използван от инициаторите на политики по целия свят и често посочван в публичните дебати. В БВП се кумулира добавената стойност от всички стопански дейности, които имат парично изражение. Той се основава на ясна методология, която позволява сравнения във времето, както и между държави и региони.

БВП се счита и за меродавен показател за цялостното развитие на обществото и напредъка по принцип. Все пак, по замисъл и цел той не може да бъде използван като информационен източник за дебати по политики във всички области. БВП например не измерва екологичната устойчивост или социалната интеграция и тези ограничения трябва да бъдат отчитани при използването му при анализирането и обсъждането на отделните политики².

Все повече се признава необходимостта от усъвършенстване на данните и показателите за допълване на БВП и редица международни инициативи акцентират върху този въпрос. Те отразяват и новите социални и политически приоритети. През ноември 2007 г. Европейската комисия (съвместно с Европейския парламент, Римския клуб, организацията WWF и ОИСР) организира конференция на тема: „Отвъд БВП“³. Дебатите на конференцията за разработването на показатели, които да допълнят БВП и да предоставят по-всеобхватна информация за подпомагането на решенията за отделните политики, получи силна подкрепа от страна на инициаторите на политики, експерти в областта на социо-икономическите науки и опазването на околната среда, както и гражданското общество.

В този контекст с настоящото съобщение се извеждат някои действия, които биха могли да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план. Общата цел е разработването на по-всеобхватни показатели, които да предоставят по-надеждна познавателна основа с оглед на по-качествен обществен дебат и решения за провеждането на политики. Комисията възнамерява да сътрудничи със заинтересованите страни и партньорите за разработването на международно признати и прилагани показатели.

¹ БВП = потребление на домакинствата + инвестиции + публично потребление + (износ - внос). Рамката и правилата за изчисляване на БВП са заложили в европейската система на сметките, която е в голямата си част съвместима със системата на ООН на националните сметки.

² За скорошен обзор на ограниченията на БВП като показател вж. Stiglitz/Sen/fitoussi (2008) Issues Paper, Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress (http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/Issues_paper.pdf).

³ www.beyond-gdp.eu

2. ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА В СВЯТ НА ПРОМЕНИ

2.1. Усъвършенствани показатели за отразяване на новия политически и технически контекст

Редица политически решения и инструменти на ЕС се основават на БВП. При настоящия икономически спад основна грижа е възстановяването на икономиката и растежът на БВП е ключов показател за оценка на ефективността на плановете за възстановяване на национално и европейско равнище.

Когато Европейският съвет прие Европейски план за икономическо възстановяване⁴, той призна, че кризата трябва да бъде възприета и като възможност за по-недвусмислено ориентиране на икономиката към по-ниско ниво на въглеродни емисии и по-ефикасно използване на ресурсите. Отговорът на кризата би трябвало да се стреми да защити най-пострадалите от нея и най-уязвимите в обществото. Тези предизвикателства сочат необходимостта от по-всеобхватни показатели от растежа на БВП, от такива, които синтетично отчитат постиженията в обществената сфера и в опазването на околната среда (като по-добра социална спойка, достъпност на и до базовите продукти и услуги, образованието, общественото здравеопазване и качеството на въздуха), както и неуспехите (напр. увеличаване на бедността и престъпността, изчерпване на природните ресурси). Съдържащите се в настоящото съобщение размисли върху показателите биха допринесли за поставянето на нови стратегически цели за Лисабонската стратегия за периода след 2010 година.

Откакто датират националните сметки и БВП, статистическите методи и изчислителни техники претърпяха бурно развитие. ЕС финансира няколко изследователски проекта за нови показатели, които да отразяват по-широко обществените настроения отколкото сегашния показател БВП. Понастоящем пред усъвършенстването на качеството и обхвата на нашите показатели, така че решенията относно политиките да бъдат все повече основани на по-интегрирана, балансирана и своевременна картина на социо-икономическите и екологични факти, няма непреодолими препятствия от техническо естество.

2.2. Отчитане на усилията на държавите-членки и на международната общност

Търсенето на начин за допълване на БВП като показател не е нещо ново. Международните и националните институции разглеждат няколко възможни подхода. Програмата за развитие на ООН разработи индекс за човешко развитие, за да сравнява държавите въз основа на комбинирано измерване на БВП, здравеопазването и образованието. С изчисляването на реалните спестявания, Световната банка първа започна да включва социалните и екологични аспекти при оценяването на благосъстоянието на нациите. ОИСР провежда глобален проект за измерване на напредъка на обществата, който насърчава използването на нови показатели на партиципативна основа. Редица неправителствени организации измерват „екологичния отпечатък“ – мярка, която официално се признава от някои публични органи като цел за напредък в областта на опазването на околната среда. Изследователите публикуваха пилотни показатели за благополучие и удовлетвореност от живота. ЕС и държавите-

⁴ COM(2008) 800 окончателен

членки разработиха и използват широка гама от социални и екологични показатели, често под формата на групи показатели за устойчиво развитие. ЕС също така насърчава и подкрепя използването на международно признати показатели в съседните и развиващите се държави. Интегрираните икономически и екологични отчети предоставят все повече информация, основана на стабилна методология.

В този контекст се търсят решения за усъвършенстването, изменението или допълването на показателя БВП. В най-скорошен план Франция създаде комисия на високо равнище за измерване на икономическите резултати и социалния напредък, председателствана от Joseph Stiglitz, със задача „да открои границите на БВП като измерител на икономическите резултати и социалния напредък“ и „да помисли за допълнителна информация, необходима за получаването на по-адекватна картина“. Нейният доклад се очаква по-късно тази година.

Комисията отблизо следи развитието на нещата и в много случаи допринася за него с оглед гарантирането на международна сравнимост между показателите.

2.3. Усъвършенстваните показатели са в съответствие с обществените настроения

Тези инициативи са в съответствие с общественото мнение, тъй като гражданите се стремят към балансиран напредък.

Проучване на Евробарометър през 2008 г. показва, че над две трети от гражданите на ЕС считат, че социалните, икономическите и екологичните показатели трябва да бъдат използвани равнопоставено при оценката на осъществявания напредък. Едва по-малко от една шеста предпочитат оценката да се основава предимно на икономически показатели. Сходни са резултатите и от международно проучване през 2007 г.⁵

Проучванията също така показаха, че гражданите гледат на статистическите данни с известно недоверие. БВП може например да расте, като обаче разполагаемият доход и обществените услуги се възприемат като свиващи се. Колкото по-диверсифицирани стават обществата, толкова по-малко показателите, основаващи се на средни стойности или на „типичния потребител“, са годни да удовлетворят в достатъчна степен информационните потребности на гражданите и инициаторите на политики. Допълването на показателя БВП с други синтезирани измерители, които отразяват по-широко обществените настроения, би било белег за по-тясна връзка между политиката на ЕС и тревогите на хората.

3. ПЕТ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПО-ДОБРО ИЗМЕРВАНЕ НА НАПРЕДЪКА В ЕДИН СВЯТ НА ПРОМЕНИ

В тази връзка Комисията предлага прилагането на следните пет действия, които могат да бъдат преразгледани или заменени при планирания за 2012 г. преглед.

⁵ Специално издание на „Евробарометър“, брой 295 от март 2008 г.; подобно проучване, проведено в 10 държави от петте континента, показва дори още по-голяма подкрепа за включването и на други показатели освен БВП, като положителните отговори в тази връзка са три четвърти от запитванията.

3.1. Допълване на показателя БВП с екологични и социални показатели

Показателите, които обобщават важните факти с едно-единствено число, са особено важни комуникационни средства. Те подхранват политическия дебат и дават на хората чувство за липсата или наличието на напредък. БВП, както и равнището на безработицата и инфлацията, са първостепенни примери за такива обобщаващи показатели. Те обаче нямат за цел да отразят ситуацията по теми като опазването на околната среда или социалното неравенство. За запълване на тази празнота службите на Комисията възнамеряват да разработят широкообхватен индекс за екологичното състояние и да усъвършенстват показателите за качеството на живота.

3.1.1. Широкообхватен индекс за екологичното състояние

Понастоящем няма широкообхватен индекс за екологичното състояние, който да може да бъде използван в политическите дебати наред с БВП, въпреки че такъв един измерител би помогнал за по-балансиран публичен дебат по целите на обществото и неговия напредък. Подходящи за целта изглеждат „екологичният“ и „въглеродният отпечатък“, но и двата показателя са с ограничен обхват.⁶ Методологиите за съставните показатели и данни са вече достатъчно отработени⁷, поради което службите на Комисията възнамеряват да представят през 2010 г. пилотен вариант на индекс за екологичното състояние.

Този показател ще отразява замърсяването и останалите щети върху околната среда в рамките на ЕС, за да бъдат оценени резултатите от усилията за опазване на околната среда. Спад в стойността му ще означава, че в опазването на околната среда е постигнат напредък. Той ще включва основните елементи на политиката в областта на околната среда:

- изменение на климата и използване на енергията
- природа и биоразнообразие
- замърсяване на въздуха и отражение върху здравето
- използване и замърсяване на водата
- генериране на отпадъци и използване на ресурсите

Първоначално показателят ще бъде публикуван на годишна основа за ЕС и държавите-членки, като, ако се окаже успешен, дългосрочната цел е да бъде публикуван наред с БВП. С оглед коректно тълкуване на показателя ще бъде публикувана и допълнителна информация за подтемите и екологичните цели на национално и европейско равнище във връзка с тях. Ползването му наред с БВП и социалните показатели ще позволи на потребителите да оценят дали националните и европейските политики – наред с

⁶ „Въглеродният отпечатък“ включва само емисиите на парникови газове. „Екологичният отпечатък“ не включва някои последици като например отражението върху водата. Все пак Комисията го тества заедно с други показатели за мониторинг на Тематичната стратегия за устойчиво използване на природните ресурси и Плана за действие за биоразнообразието.

⁷ ОИСР, Европейска комисия, Съвместен изследователски център, Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide, 2008.

усилията на гражданите и бизнеса – предоставят очакваното равнище на екологична защита и дали напредъкът се осъществява при балансирано отчитане на социалните, икономическите и екологичните цели.

В допълнение към този широкообхватен показател за *щетите* или *натиска* върху околната среда съществува потенциал за разработването на широкообхватен показател за нейното *качество*, като например се посочва броя европейски граждани, живеещи в здравословна среда. Изследванията в тази област ще бъдат интензифицирани.

Комисията ще продължи и работата си по показателите, които улавят въздействието върху околната среда *извън* територията на ЕС (например показатели за мониторинг на Тематичната стратегия за устойчиво използване на природните ресурси) и ще продължи да подкрепя усъвършенстването на „екологичния отпечатък“.

3.1.2. Качество на живота и благополучие

Гражданите се грижат за качеството на живота и благополучието си. Доходите, обществените услуги, здравеопазването, свободното време, благосъстоянието, мобилността и незамърсената околна среда са средства за постигане и поддържане на тези цели. Показателите за тези „компонентни“ фактори са следователно важни за правителствата и ЕС. Освен това, обществените науки разработват все по-надеждни измерители на качеството на живота и благополучието, като тези „резултантни“ фактори биха били полезно допълнение на „компонентните“.

Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд работи в тази област. Също така Комисията лансира проучвания на осъществимостта на показателите за благополучието и на засилването на ролята на потребителите, както и – съвместно с ОИСР – на възприемането на понятието за благополучие.

3.2. Най-актуална информация за взимане на решения

Фактори като глобализацията и изменението на климата ускоряват все повече промените в икономиката, обществото и околната среда. За разработването на политиките се изисква еквивалентна информация за всички тези аспекти, дори за сметка на нейната точност, тъй като е необходимо бързо да се реагира на изменящата се среда. Понастоящем сред отделните области са налице значителни разлики по отношение на своевременността на статистическата информация. Стойностите за БВП и безработицата се публикуват в рамките на няколко седмици след оценявания период, което позволява своевременно взимане на решение. За разлика от тях, данните за околната среда и обществото в много случаи са твърде неактуални, за да могат да съдържат актуална информация за например качеството на водата и въздуха или схемите на работа, чиито компоненти бързо се променят. Комисията следователно ще засили своевременността на данните за околната среда и обществото, за да могат инициаторите на политики в ЕС да бъдат по-добре осведомени.

3.2.1. По-актуални показатели за околната среда

Спътниците, пунктовете за автоматично измерване и интернет правят във все по-голяма степен възможно проследяването на околната среда в реално време. Комисията увеличава усилията си за осъществяване на този потенциал. Тя предприе важни стъпки

за използване на тези технологии с директивата „INSPIRE“⁸ и ГМОСС⁹. Миналата година Комисията представи Обща информационна система за околната среда (SEIS), която представлява визия за свързването на традиционните и нови информационни източници в реално време в мрежа и предоставянето им на обществеността възможно най-бързо. Пръв пример за такова отчитане „почти в реално време“ е озоновата мрежа на Европейската агенция за околната среда, която предоставя данни за вредните концентрации на озон на повърхността, така че да ориентира при взимането на ежедневни решения като това дали да се вземе колата или обществения транспорт или дали да се провеждат дейности на открито или не¹⁰.

По-своевременни данни могат да бъдат събрани и с помощта на модела на непосредствено приспособяване, при който за изготвянето на надеждни оценки се използват статистически техники, сходни с тези при прогнозирането. Европейската агенция за околната среда например възнамерява да изготвя краткосрочни прогнози на емисиите на парникови газове въз основа на наличните статистически данни за енергетиката в краткосрочен план. Евростат възнамерява да използва модела на непосредствено приспособяване и при отчитането на екологичното състояние.

3.2.2. По-актуални социални показатели

Данните за обществото обикновено се събират от проучвания от преки интервюта с широк набор от респонденти или с използване на административни източници на данни (например данъчните регистри или регистрите на социалното осигуряване). Комисията съвместно с държавите-членки работи за постигане на по-целеустремени и качествени проучвания, както и да намали времевия отрязък между събирането на данните и оповестяването им. В европейското Проучване на работната сила се събират данни за безработицата на тримесечна основа, които се публикуват в рамките на половин година след разглеждания период. Данните за Продължителността на живота в добро здраве също се събират и оповестяват на годишна основа. Там, където е възможно и икономически оправдано, актуалността на данните ще бъде подобрена, с помощта например на Европейската модулна система за социални статистически изследвания.

3.3. По-точно отчитане на разпределението на благата и социалното неравенство

Социо-икономическата споеност е приоритетна цел на Общността. Целта е да се намалят разликите между регионите и социалните групи. Освен това, широкомащабните реформи като насочените към борба с изменението на климата и насърчаване на нови модели на потребление могат да бъдат осъществени само, ако съществува усещането, че усилията и ползите се разпределят справедливо между държавите, регионите и икономическите и социални групи.

Ето защо въпросите за разпределението на благата привличат все повече внимание. Дори ако например БВП на глава от населението в дадена държава расте, броят на застрашените от бедност може да се увеличава. Данните от националните отчети (като например за доходите на домакинствата) или от социални изследвания като EU-SILC¹¹

⁸ Директива 2007/2/ЕО.

⁹ Глобален мониторинг на околната среда и сигурността.

¹⁰ <http://www.eea.europa.eu/maps/ozone/map>

¹¹ Статистика на ЕС за доходите и условията на живот.

вече позволяват анализирането на ключовите въпроси за разпределението на богатата. Политиките в областта на социалната споеност трябва да измерват разликите, както и агрегатите като БВП или БВП на глава от населението

В своята *Обновена социална програма: възможности, достъп и солидарност*¹², Комисията потвърди ангажимента си за борба с бедността, социалното изключване и дискриминацията. За насърчаването на обмяната на опит между държавите-членки Комисията докладва по съгласуван с държавите-членки набор от показатели с оглед информиране на инициаторите на политики за разликите в доходите и в частност за ситуацията при намиращите се в дъното на скалата на доходите. Анализът на положението в държавите-членки също обхваща образованието, здравеопазването, продължителността на живота и различни непарични аспекти на социалното изключване. Понастоящем се разработват показатели за равен достъп до качествени жилища, превоз и други услуги и инфраструктура, които са ключови за пълноценното участие в обществото и оттам – за икономическия и социален напредък.

Все повече внимание се обръща и на връзката между социалното изключване и лишаването от околна среда. Чистият въздух и вода, незамърсената природа и богатото биоразнообразие, от една страна, и замърсяването и шумът – от друга, не се разпределят равномерно. Едно неотдавнашно проучване¹³ по поръчка на Комисията потвърди, че по-бедните, въпреки че замърсяват по-малко, живеят в зони с по-ниско качество на околната среда, което способства за влошено здраве, стрес и уязвимост към природни бедствия.

Тези анализи ще бъдат редовно актуализирани, а резултатите им – оповестявани.

3.4. Разработване на европейски информационен регистър за устойчиво развитие

Устойчивото развитие (УР) е приоритетна цел на Европейския съюз. Стремeжът е да се подобрява непрестанно качеството на живота и благополучието за настоящите и бъдещите поколения. Показателите на ЕС за устойчиво развитие (ПУР)¹⁴ са разработени съвместно с държавите-членки с оглед проследяване на напредъка по редица цели на стратегията на ЕС за устойчиво развитие (СУР); те са отразени в двугодишния доклад на Комисията за напредъка.

Това средство за проследяване обаче не улавя напълно последните развития във важни области, които все още не са обхванати от официалните показатели (например устойчивото производство и потребление или въпросите за управлението). Поради няколко причини ПУР не винаги могат да се основават на последните налични данни. Те следователно могат да не отразяват напълно усилията, които бизнесът, гражданското общество или администрациите на местно или национално равнище полагат за преодоляването на тези предизвикателства.

¹² COM (2008) 412

¹³ „Addressing the social dimensions of environmental policy“, проучване по поръчка на ГД „Трудова заетост, социални въпроси и равни възможности“ (DGEMPL), юли 2008 г.; вж. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=145>.

¹⁴ Вж. Статистически сборник на Евростат „Measuring progress towards a more sustainable Europe – 2007“.

Европейски информационен регистър за устойчиво развитие

За насърчаване на обмяната на опит между държавите-членки и заинтересованите страни относно политическите насоки е необходим по-синтетичен и актуален набор от данни. В тази връзка Комисията проучва възможностите за разработване съвместно с държавите-членки на информационен регистър за устойчиво развитие. Този регистър, основаващ се на набора от ПУР на ЕС би могъл да включва и друга количествено и качествено изразена обществено достъпна информация, например относно политически и бизнес мерки. Службите на Комисията възнамеряват да представят пилотна версия на информационния регистър за УР през 2009 г.

Прагове за устойчивост на околната среда

Информационният регистър за УР поставя ключова цел за съблюдаване на ограничените природни ресурси на планетата. Природата има ограничен капацитет за възобновяване на ресурсите си и за абсорбиране на замърсители. Учените се стремят да открият праговите стойности на съответната физическа среда и подчертават потенциалните дълготрайни или необратими последици от прехвърлянето им. За определянето на политика е важно да се знаят „рисковите зони“ преди достигането на повратните точки и в тази връзка да се определят предупредителни прагове. Сътрудничеството между изследванията и официалната статистика ще бъде засилено, за да се определят и редовно актуализират праговите стойности за основните замърсители и възобновяеми ресурси, така че да се подхрани фактологично политическия дебат и да бъдат подкрепени поставянето на целите и оценяването на политиките.

3.5. Включване в националните сметки на екологични и социални въпроси

Европейската система от сметки е основният инструмент както при изготвяне на икономическата статистика на ЕС, така и при изчисляването на редица икономически показатели (в това число и БВП). За основа за изготвянето на последователни политики е необходима информационна рамка, която включва непрекъснат поток от данни за екологичното и социално състояние наред с икономическото. В заключенията си от юли 2006 г. Европейският съвет призова ЕС и държавите-членки да включат в националните си сметки ключовите аспекти на устойчивото развитие. Националните сметки ще бъдат следователно допълнени с интегрирано еколого-икономическо отчитане, което предоставя напълно последователни данни. В по-дългосрочен план със съгласуването на методите и наличието на данните това ще бъде допълнено с допълнителни отчети по социални въпроси.

По този начин ще се изгради интегрирана фактологична база, която да подкрепя анализите на политиките и да спомага за открояването на синергичните ефекти и възможните компромиси между различните политически цели чрез например включването на предварителна оценка на въздействието от дадени предложения за политика. Комисията ще осигури продължаването на тази работа при следващи прегледи на международната система от национални сметки и европейската система от сметки. В по-дългосрочен план се очаква по-интегрираното екологично и социо-икономическо отчитане да предостави основа за разработването на нови глобални показатели. Службите на Комисията ще продължат да проучват в сътрудничество с международните организации, в диалог с гражданското общество и посредством

изследователски проекти най-добрите начини за формиране и употреба на такива макро-икономически показатели.

3.5.1. Интегрирано еколоого-икономическо отчитане

Първата си стратегия за „зелено счетоводство“ Комисията представи през 1994 г.¹⁵ Оттогава Евростат и държавите-членки в сътрудничество с ООН и ОИСР разработиха и тестваха счетоводни методи до степен, която понастоящем позволява на няколко държави-членки да предоставят първите набори от екологични отчети.

Най-общоприетите от тях са отчетите за физическите потоци на емисии във въздуха (включително на парникови газове) и за потреблението на материали, както и отчетите за паричното изражение на разходите и таксите във връзка с опазването на околната среда. Като следваща стъпка Комисията възнамерява да започне да събира данни в тези области от всички държави-членки. По-нататък биха могли да бъдат създадени физически отчети за околната среда по отношение на потреблението на енергия, генерирането и третирането на отпадъци, както и такива в парично изражение за предоставеното за околната среда финансиране. Комисията се стреми тези отчети да бъдат напълно достъпни за анализи на политиките през 2013 г. За да се осигури съвместимостта на отчетите, Комисията възнамерява в началото на следващата година да предложи правна рамка за „екологично счетоводство“.

Една втора категория свързани с околната среда отчети касае природния капитал и в частност изменението на запасите, като най-значими сред тях са отчетите за горските и рибните запаси. Комисията ще допринася за понастоящем провежданата на равнище ООН работа.

Следващо предизвикателство пред разработването на екологично счетоводство е допълването на отчетите във физическо изражение с финансови стойности въз основа на остойностяването на причинените и предотвратени щети, измененията в природните запаси и в продуктите и услугите, свързани с екосистемите, така че да се получат представителни, солидни, сравними и надеждни монетарни мерки на национално и европейско равнище¹⁶. Остойностяването на разходите във връзка с екологичните щети и ползите от защитата на околната среда биха спомогнали за насочването на политическия дебат към идеята, че просперитетът и благополучието ни зависят от предоставените от природата продукти и услуги. На микроравнище такова остойностяване е разумно. То е обхванато от няколко проучвания и по-специално от инициативата ТЕЕВ, посветена на икономическото изследване на екосистемите и биоразнообразието, широкообхватно постоянно остойностяване на услугите във връзка с екосистемите, провеждано съвместно от програмата на ООН за околната среда, някои държави и Комисията. Остойностяването се използва широко в оценките на въздействието на Комисията¹⁷. Европейската агенция за околната среда възнамерява да продължи работата си по остойностяването и отчитането на продуктите и услугите във

¹⁵ COM (1994) 670

¹⁶ Изследователският проект EXIOPOL има за задача създаването на разширена рамка на входяща и изходяща информация за оценяването на екологичното въздействие и външните разходи на икономическите сектори, на крайното потребление и на използването на ресурсите за държавите от ЕС; <http://www.feem-project.net/exiopol/>.

¹⁷ Вж. също: Handbook on estimation of external costs in the transport sector, February 2008 http://ec.europa.eu/transport/sustainable/doc/2008_costs_handbook.pdf.

връзка с екосистемите, с цел да създаде международно признати методи. За смисленото прехвърляне на такива проучвания на макроравнище обаче са необходими допълнителни изследвания и тестове. Комисията възнамерява да интензифицира работата си по финансовото остойностяване и бъдещото разработване на концептуални рамки.

3.5.2. Увеличаване на използването на социални показатели от националните отчети

В съществуващата европейска система от сметки вече са включени показатели, които отразяват съществени социални въпроси като разполагаемият доход на домакинствата и коригираната стойност на разполагаемия доход, която отчита различията в режимите на социално осигуряване между отделните държави. Тези стойности¹⁸ отразяват по-добре от БВП на глава от населението какво хората могат да потребяват и спестяват. Службите на Комисията възнамеряват да разширят използването на тези показатели.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Брутният вътрешен продукт (БВП) е мощен и широко възприеман показател за проследяване на краткосрочните и средносрочни колебания в икономическата дейност, особено в условията на настоящата рецесия. Въпреки всички свои недостатъци той все още е най-добрият самостоятелен измерител на резултата от функционирането на пазарната икономика. БВП обаче няма за цел да измерва точно икономическия и социален напредък в по-дългосрочен план и по-специално капацитета на обществото да се справя с проблемите във връзка с изменението на климата, ефикасното използване на ресурсите или социалната интеграция. Ясна е необходимостта от допълване на БВП с показатели, обхващащи други икономически, социални и екологични въпроси, от които изключително зависи благополучието на хората .

Работата за допълване на БВП продължава от години на национално и международно равнище. Комисията възнамерява да увеличи усилията си и комуникационната си дейност в тази област. Целта е да се разработят показатели, които са максимално близко до непосредствените информационни потребности на хората, измервайки в частност напредъка в постигането на социалните, икономически и екологични цели по устойчив начин. В крайна сметка националните и европейските политики ще бъдат оценявани по способността си да постигат тези цели и да увеличават благоденствието на европейските граждани. Поради тази причина бъдещите политики ще трябва да се основават на стриктни, своевременни и публично приети данни, които обхващат всички ключови теми. Комисията възнамерява да докладва за прилагането на и резултата от очертаните в настоящото съобщение действия най-късно през 2012 г.

¹⁸ Тези показатели обаче все още не отразяват цената на постигане на такова равнище на доход например под формата на неизползвано свободно време или дейности като възпрепятстването или възстановяването на причинените от икономическата дейност щети, които не са увеличили в действителност потребителските възможности.